

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Харківський національний медичний університет

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

Харків, 26–27 грудня 2024 року

Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

***Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції***

м. Харків, 26-27 грудня 2024 року

**Харків
ХНМУ
2025**

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 3 від 30.01.2025 року

Редакційна колегія:

- М'ясоєдов В. В.** – ректор Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор
- В'юн В. В.** – директор Навчально науково-дослідного інституту післядипломної освіти ХНМУ, д. мед. наук, професор
- Фоміна Л. В.** – зав. кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук, професор
- Мешерякова І. П.** – в. о. зав. кафедри медичної біології, канд. мед. наук, доцент
- Сирова Г. О.** – зав. кафедри медичної та біоорганічної хімії, доктор фарм. наук, професор, академік міжнародної екологічної академії, академік ГО «НАН ВО України»
- Зайцева О. В.** – в. о. зав. кафедри медичної та біологічної хімії і медичної інформатики, доктор біол. наук, професор
- Скорбач Т. В.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук
- Фідяєва Т. С.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки

С91 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XVI Міжнар. наук.-метод. інтернет-конф., (Харків, 26–27 груд. 2024 р.) Харків : ХНМУ, 2025. 140 с.

У збірнику представлено матеріали біля 130 фахівців та молодих науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, здобувачам вищої освіти, а також широкому колу читачів, які цікавляться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Конференцію внесено до переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки на 2024 рік під номером № 1261(с. 460).

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

УДК 378.016:5:378.6:61(082)

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© М'ясоєдов В.В., В'юн В. В.,
Фоміна Л. В. та ін., 2025.

Сирова Г. О., Лапшин В. В., Чаленко Н. М. ТВОРЧЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД	71
Сирова Г. О., Савельєва О. В., Козуб С. М., Чаленко Н. М. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	72
Скорбач О. І., Скорбач Т. В. МОВЛЕННЄВА ПОВЕДІНКА КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТУ	73
Соломончук А., Фідяєва Т. С. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ	75
Толмачова І. С., Скорбач Т. В. ПТСР В УМОВАХ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИКЛИК ДЛЯ УКРАЇНИ	76
Тянь Фейфань ВИХОВНИЙ ВПЛИВ СУЧАСНОГО ТАНЦЮ НА ТВОРЧЕ САМОВИРАЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	77
Фідяєва Т. С. ПРОФЕСІЙНЕ ІНШОМОВНЕ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА	78
Фоміна Л. В., Скорбач Т. В. РОЛЬ ПЕДАГОГА-СЛОВЕСНИКА У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	79
Ху Цзяньдань ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	81
Цуй Кеке АНІМАЦІЙНА ОСВІТА В КИТАЇ	81
Чайка О. В. МЕДІА-ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	82
Шевченко В. О., Калініченко О. В. ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ	84
Штих М. В., Калініченко О. В. ПСИХОЛОГІЧНА ПОВЕДІНКА СПОРТСМЕНІВ – ФАКТОР УСПІХУ	86

програми, робочі навчальні програми, силабуси, оновлюються освітні програми. До командної роботи залучаються роботодавці, котрі висувають вимоги до випускників освітніх програм з різного фаху. Саме їхні орієнтири найбільш обговорюються учасниками освітнього процесу і сприймаються до уваги випускниками закладів вищої медичної освіти.

РОЛЬ ПЕДАГОГА-СЛОВЕСНИКА У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Фоміна Л. В., Скорбач Т. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Нове суспільство висуває й нові проблеми до підготовки майбутніх фахівців-медиків. У сучасному суспільстві суб'єкт-суб'єктне навчання передбачає взаємну повагу, довіру, толерантність, адекватну дистантність учасників навчального процесу. На нашу думку, у цьому процесі важлива роль педагога-словесника, який формує духовно багату, інтелектуально розвинену особистість з високим рівнем мовленнєвої культури.

На підґрунті зазначеного вище, ми торкнемося проблеми щодо піднесення культури мовлення здобувачів вищої медичної освіти. Сформовані в загальноосвітній школі, закріплені у ЗВО, моделі спілкування стають базовими в усіх сферах суспільного життя дорослої людини. Правильне, багате мовлення фахівця-медика, урахування ним психологічних особливостей пацієнта, контроль власної поведінки, емоцій – важливі чинники його фахової майстерності.

Ми вважаємо, що в процесі навчання першочерговим є: підготовка здобувачів освіти до використання мовних ресурсів, зокрема медичних термінів, формування в них умінь та навичок доцільного використання мовних засобів у різних життєвих ситуаціях з дотриманням українського мовленнєвого етикету; виховання шанобливого ставлення до української мови як до державної, вироблення в здобувачів освіти потреби в постійному вдосконаленні рівня знань, культури мовлення, засвоєння норм поведінки в різних сферах і ситуаціях спілкування та вдосконалення вмінь і навичок спілкування в науково-навчальній, соціально-культурній, офіційно-діловій сферах.

Безперечно, виховання фахівців-медиків пов'язане з виробленням у здобувачів вищої освіти рис красномовства – риторичної вправності, тобто вільного володіння словом. Не випадково в античному світі в закладах освіти на першому місці були граматики й риторики. У славетній Києво-Могилянській академії з-поміж семи навчальних дисциплін три були філологічні: граматика, риторика й поетика, оскільки через мову передаються закони мислення, вироблені попередніми поколіннями, характер світосприйняття. Для цього потрібен самоконтроль, який привчає

до логічності викладу думок, точності та обґрунтованості висновків, стислості, до граматичної правильності в оформленні повідомлення, ділового медичного документа, стилістичної довершеності.

Необхідно зазначити, що новітнє ораторське мистецтво ґрунтується на традиціях класичної ораторської школи та здобутках наук, зокрема психології, культури мовлення, логіки. Сучасна риторика охоплює найрізноманітніші офіційні та неофіційні ситуації індивідуального та колективного мовного спілкування, виходячи за межі публічних промов.

Викладачі кафедри з метою вдосконалення ораторської майстерності здобувачів вищої освіти використовують найрізноманітніші методи щодо вдосконалення усного та писемного мовлення їх, зокрема, залучаємо до активного діалогічного мовлення, до виступів на практичних заняттях з повідомленням нового, самостійно опрацьованого матеріалу, навчаємо редагувати медичний текст, пропонуємо систему вправ для аудиторних занять, спрямованих на вдосконалення граматичної та стилістичної вправності, засвоєння етикету ділової кореспонденції. Для того, щоб ефективно провести бесіду, потрібно мати значний життєвий досвід, величезний запас теоретичних знань, доречно використовувати формули мовного етикету. Майбутні фахівці-медики у формі діалогу «Лікар-пацієнт» ілюструють основні етикетні ситуації ввічливості (доброта, доброзичливість, привітність, вітання, знайомство, звертання, прощання), тактовність, коректність, точність, обов'язковість, а також залучаються до підготовки публічних виступів на злободенну медичну тематику. Як правило, починаємо підготовку до будь-якого публічного виступу з визначення теми та мети. Напевно, успіх виступу забезпечується також використанням наочних, вербальних та невербальних засобів. Якою б складною для сприймання була тема, вона стане цікавою, якщо навчальний матеріал на екрані подати із застосуванням комп'ютерних ефектів. Техніка проведення презентацій вимагає не тільки знання мови, а й уміння правильно віднайти та обробити потрібну інформацію, подати її та врахувати в першу чергу професійні, соціальні та культурні особливості, а також структурувати її. Найкращий оратор той, хто своїм словом і навчає, і дає насолоду, і справляє глибоке враження (Цицерон). Вважаємо, що мистецтво публічного виступу відіграє важливу роль у діловій комунікації майбутнього фахівця.

На завершення є всі підстави стверджувати, що мова дає людині необмежені можливості для розкриття своєї глибини, внутрішнього потенціалу, вона є найзручнішим, найдосконалішим «інструментом» пізнавальної діяльності, у свою чергу, висока мовленнєва культура фахівця-медики, його професіоналізм, кар'єрне зростання неможливі без знання риторики.